Total Pages 02 PKC/PG/IS/SAN-101/17

2017

M.A.

1st Semester Examination

SANSKRIT

PAPER – SAN – 101

Full Marks : 50

Time : 2 Hours

Answer all questions

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

सर्वे प्रश्नाः सुरगिरा समाधेयाः।

1. अधःसमुद्धृतेषु यथाभिमतं मन्त्रद्वयमृषिच्छन्दोदेवतानिर्देशपुरःसरं सायणदिशा व्याख्यायताम्- **6X2**

क) उप त्वाग्ने दिवेदिवे दोषावस्तर्धिया वयम्।
नमो भरन्त एमसि ॥

ख) मित्रं हुवे पूतदक्षं वरुणं च रिशादसम्।
धियं घृताचीं साधन्ता ॥

ग) एतावानस्य महिमतो ज्यायाँश्च पुरुषः।
पादोऽस्य विश्वा भूतानि त्रिपादस्यामृतं दिवि ॥

घ) कालो अश्वो वहति सप्तरश्मिः सहस्राक्षो अजरो भूरिरेताः।
तमारोहन्ति कवयो विपश्चितस्तस्य चक्रा भुवनानि विश्वा ॥

(Turn Over)

2. अधःस्तनयोरेकतरस्य भाष्यवचनस्याशयः स्पष्टीक्रियताम्- **6**

क) आधाने तृतीयेष्टौ प्रथमाज्यभागस्यानुवाक्या।

ख) वायव्ये तृचे प्रथमा ग्रहस्यैन्द्रवायवस्यैका पुरोऽनुवाक्या।

3. अधःस्थेषु यथेच्छं पदद्वयस्य साधनप्रक्रिया प्रदर्शनीया- **2X2**

क) रत्नधातमम् ख) दीदिविम् ग) उरूची घ)शर्मन् ङ) सहस्राक्षः।

4. नासदीयसूक्तस्य दार्शनिकतत्त्वं महत्त्वञ्च आलोच्येताम्। **8**

अथवा

शिवसङ्कल्पसूक्तानुसारं मनसः स्वरूपं प्रतिपाद्यताम्।

5. ऐतरेयब्राह्मणोक्तं शुनःशेपोपाख्यानं संक्षेपेण विलिक्य अत्र '**चरैवेति**' इत्यंशस्य का अन्तर्निहिता भावना ?- इति विशदीक्रियताम्। **10**

अथवा

अधःसमुद्धृतं ब्राह्मणसन्दर्भद्वयं सप्रसङ्गं व्याख्यायताम्- **5X2**

क) ऋणमस्मिन् संनयत्यमृतत्वं च गच्छति।
पिता पुत्रस्य जातस्य पश्येच्चेज्जीवतो मुखम् ॥

ख) अहरहः स्वाहा कुर्यादा काष्ठात् तथैनं ह देवयज्ञं समाप्नोति।

ग) तस्य वा एतस्य ब्रह्मयज्ञस्य वागेव जुहूर्मन उपभृच्चक्षुर्ध्रुवा मेधा स्रुवः सत्यमवभृथः स्वर्गो लोक उदयनम्।

(*Internal Assessment :10 marks*)

समाप्तम्